

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในโรงเรียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร
Educational Supervision for Early Childhood Quality Development
of School under Bangkok Metropolitan

¹ลักคณา เสนอรุณ, ²วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย และ ³ทนง ทองภูเบศร์
Luckana Sanorit, Weerawat Puttanakulcha and Thanong Thongphubate

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
College of Management Innovation Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand.
Email: ¹stemkrutum@gmail.com, ²pkc_d@hotmail.com, ³ajahnjoule@gmail.com

Received July 11, 2023; Revised August 14, 2023; Accepted September 25, 2023

บทคัดย่อ

รัฐบาลมีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนทุกมิติ รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและเสริมสร้างศักยภาพประชากรในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาเด็กและเยาวชนเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย กรุงเทพมหานครจัดการศึกษาครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายโดยกำหนดเข้มทิศในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goal, SDGs) พ.ศ. 2559-2573 ในเป้าหมายที่ 4 ที่ว่าด้วยการสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ ตลอดชีวิต สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา และการดูแลในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาปฐมวัยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มุ่งเน้นคุณภาพของเด็กปฐมวัยโดยมีกระบวนการ ดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนดังนี้ 1) เตรียมการนิเทศ 2) วางแผนการนิเทศระหว่างผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศ 3) ปฏิบัติการนิเทศ 4) ประเมินผลการนิเทศสะท้อนเพื่อพัฒนา 5) ปรับปรุงแก้ไขและรายงานผลการนิเทศ 6) การสร้างเสริมขวัญและกำลังใจ เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ให้เกิดประสิทธิผลครอบคลุม พัฒนาการสมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ตามที่สถานศึกษากำหนดและ สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นต่อไป

คำสำคัญ การนิเทศการศึกษา; คุณภาพเด็กปฐมวัย; โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

The government aims to develop the country with the Thailand 4.0 policy to propel the country toward stability, prosperity, and sustainability with an emphasis on education reform to

develop people in all dimensions as well as preparing manpower and enhancing the potential of all ages populations to become a high potential human of the country. Especially, the starting to develop the children and youth from early childhood. Bangkok Metropolitan Administration provides education covering all target groups by setting a compass for early childhood quality development in line with the Sustainable Development Goals (SDGs) 2016-2030. Furthermore, the 4th goal of Sustainable Development Goals is to provide security that everyone has a quality education comprehensively and equally includes supporting opportunities for lifelong learning to ensure that all children have access to development and quality child care in early childhood development institutions. Educational supervision is therefore important to propel the quality of early childhood education to achieve the goals with the systematic process as follows 1) Preparing supervision 2) Planning supervision 3) Supervision operations 4) Evaluation of supervision 5) Improvement and reporting of supervision results 6) Encouragement. These would be to develop the quality of early childhood education to be effective and comprehensive in four aspects of child development; physical, emotional-mental, social, and intellectual as specified by educational institutions. This is consistent with the education management policy of Bangkok Metropolitan to raise the level of education quality development to a higher level.

Keywords Educational Supervision; Early Childhood Quality; Schools in The Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

สหประชาชาติและประเทศสมาชิก 193 ประเทศ ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goal, SDGs) พ.ศ. 2558-2573 ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมกับการกำหนดเป้าหมายพัฒนาดังกล่าวสำหรับเป้าหมายที่ 4 ที่ว่าด้วยการสร้างหลักประกันว่า ทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างหลักประกันว่า เด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา และการดูแลในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ที่ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัยภายใต้การจัดการศึกษาตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ซึ่งนำไปสู่การกำหนดเข็มทิศในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษมีระเบียบการปกครองตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งและเป็นผู้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครและตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาเด็กในพื้นที่กรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพครบทุกด้าน ทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ และทักษะในการดำรงชีวิต จึงมีนโยบายให้กรุงเทพมหานครเป็น “มหานครแห่งการเรียนรู้” และ “มหานครแห่งโอกาสของทุกคน” ขยายการดูแลนักเรียนจาก “อ้อมท้อง สมอดี มีวินัย ปลอดภัย โตไปไม่โกง” โดยมีมาตรฐานของรัฐ ตอบสนองต่อความยั่งยืนของชาวกรุงเทพมหานครทุกคน ทุกชนชั้น ทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย

และทุกสถานสภาพ อยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคและสมานฉันท์ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เคารพซึ่งกันและกัน ได้รับโอกาสที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และเข้าถึงบริการสาธารณะ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย คือ การศึกษาสำหรับทุกคน ที่มุ่งความสำคัญสำหรับการพัฒนามนุษย์ใน 2 แนวทางใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) การกระจายโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมและเสมอภาค และ 2) การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2556-2575) (Department of Education, 2007) นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569) กำหนดนโยบาย โดยการนำมาตรฐานสถานพัฒนาแห่งชาติดำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย ผ่านยุทธศาสตร์ที่ 3 การยกระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยมีเป้าประสงค์ที่ 1) โรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และกำหนด 2 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) การขับเคลื่อนการนำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติมาใช้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และ (2) ให้ศึกษานิเทศก์ส่งเสริมสนับสนุนและติดตามโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้ผ่านการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2563) ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยไว้ในมาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัยสำหรับเด็ก อายุ 4 – 6 ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ได้แก่ 1) เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม 2) เด็กมีพัฒนาการสมวัย 3) เด็กมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว 4) เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ 5) เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาเรียนรู้และสร้างสรรค์ 6) เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร และ 7) เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัยและความเป็นพลเมืองดี บทบาทของศึกษานิเทศก์จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้กับชุมชนโดยโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เปิดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ในระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 2 อายุ 4-6 ขวบ จำนวน 429 แห่ง แบ่งเป็น ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีจำนวน 50 สำนักงานเขต (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร และบุคลากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2554, 2554) มีจำนวนประชากรเด็กอายุ 0-5 ปี มากที่สุดในประเทศไทยถึง 276,256 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14 ของเด็กปฐมวัยทั้งประเทศ จากสภาพความเป็นเมืองหลวงของประเทศ ความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ทำให้ประชากรส่วนใหญ่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาเป็นประชากรแฝงเพื่อหางานทำเลี้ยงชีพ และสร้างครอบครัว จึงมีความจำเป็นต้องส่งบุตรหลานซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยเข้ารับบริการในสถานพัฒนาเด็กในพื้นที่ใกล้ที่พักอาศัยหรือใกล้สถานที่ทำงาน แม้ว่าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในกรุงเทพมหานครจะมีจำนวนมาก หลากหลายสังกัด และครอบคลุมเกือบทุกเขตในกรุงเทพมหานคร (ยุติ พงษ์สารนันท์กุล และคณะ, 2564)

การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจึงเป็นเรื่องสำคัญที่กรุงเทพมหานครต้องให้ความสำคัญ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนระดับปฐมวัย โดยการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้รับการดูแลพัฒนาการทั้ง ร่างกาย วินัย อารมณ์จิตใจ และสติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัยด้วยวงจรพัฒนาคุณภาพแบบ PDCA อย่างมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ประกอบด้วย 1) การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและทันสมัยสำหรับเด็กปฐมวัย โดยคำนึงถึงการพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้ การพัฒนาสมรรถภาพทางกาย การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาทักษะทางสังคม 2) การให้บริการการเรียนรู้ที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทางอารมณ์ สติปัญญา ทักษะการสื่อสาร และทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย 3) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เช่น การใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์

อิเล็กทรอนิกส์ในการเรียนการสอน เป็นต้น 4) การพัฒนาครูด้านการให้การศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเด็กปฐมวัย โดยให้ความสนใจในการพัฒนาความรู้ความสามารถทางการศึกษา ทักษะการสอน และการใช้เครื่องมือการสอน ตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2562-2566 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563; ปรียานุช ธรรมปิยา, 2562; จิตติมา วรรณศรี, 2563; สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา, 2563)

การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยดังกล่าว นอกจากผู้บริหารและครูผู้สอนระดับปฐมวัยแล้ว บุคลากรทางการศึกษาที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ “ศึกษานิเทศก์” ที่มีบทบาทสำคัญ คือ เป็นผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ สนับสนุน ฝึกอบรมให้ครูมีทักษะกระบวนการจัดการเรียนการสอนและผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดความรู้ ความตระหนัก และมีทักษะในการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย รวมทั้งการติดตาม ประเมินผล และนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2563)

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของสังกัดกรุงเทพมหานคร มุ่งเน้นพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ 4-6 ขวบ ให้มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัยอย่างสมดุลตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษาประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และศึกษานิเทศก์

ความหมายการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย เป็นการมุ่งเน้นสนับสนุน ส่งเสริม เอื้ออำนวย ให้เด็กปฐมวัย มีโอกาสเรียนรู้และเข้าถึงการศึกษาที่เหมาะสม เน้นความเสมอภาคและมีคุณภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนานโยบาย และโครงสร้างการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย (UNESCO, 2020; World Bank, 2021; OECD, 2021) การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางด้านศิลปะ การสื่อสาร และการเรียนรู้ที่เป็นที่ยอมรับ และการนิเทศการศึกษายังหมายถึงการมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัย โดยมุ่งเน้นให้เด็กได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาคุณภาพสูงและสนับสนุนการพัฒนาทักษะต่าง ๆ (National Association for the Education of Young Children, 2021) ทั้งการเรียนรู้ ทางสังคม และทางร่างกาย ในช่วงอายุปฐมวัยเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กพัฒนาเต็มศักยภาพในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Trawick-Smith, 2014; Puckett & Black, 2018) นอกจากนี้ การนิเทศการเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กศึกษาปฐมวัยยังเป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะ สนับสนุนส่งเสริม สร้างเสริมขวัญ ให้กำลังใจ โดยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ให้แก่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษาด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (ปฐมวัย ปรียานุช ธรรมะฉันทน์ และ คณะ, 2566) โดยมุ่งเน้น ดังนี้

1. การเป็นผู้กำกับและสนับสนุนเด็กในการเติบโตและพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับการเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กแต่ละคน และสร้างสภาวะที่กระตุ้นให้เด็กมีสมรรถภาพและสมดุลในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านสติปัญญา
2. การมุ่งเน้นไปที่การสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสำหรับเด็ก โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสนใจและความตั้งใจในการเรียนรู้
3. การใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสม การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้อื่น ๆ เน้นให้ผู้นิเทศการศึกษาสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เชิงสร้างสรรค์และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ของเด็ก โดยให้โอกาสให้เด็กมีการสร้างสรรค์ การสร้างและแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นทีม และการพัฒนาทักษะทางสร้างสรรค์ต่าง ๆ เพื่อสร้างสมรรถภาพในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

4. การสร้างพันธมิตรระหว่างโรงเรียนและครอบครัว โดยเน้นให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว เพื่อให้เกิดการสนับสนุนและการทำงานร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยผู้แทนการศึกษาควรสร้างช่องทางการสื่อสารกับครอบครัว และเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว

5. การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเน้นให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อเด็กในการช่วยเหลือและส่งเสริมสังคม โดยให้โอกาสให้เด็กมีการเข้าร่วมกิจกรรมสังคมที่เป็นประโยชน์ การเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมและค่านิยมที่ดี และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น

6. การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาทั้งกายและจิต โดยเน้นให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทั้งกายและจิตของเด็ก โดยการให้ความสำคัญกับการเล่นและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ทางจิตวิทยา การสนับสนุนการพัฒนาส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนทักษะส่วนบุคคล และการสร้างพื้นที่ที่เพิ่มความคุ้มค่าและความสุขในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564; เก็กนก เอื้อวงศ์, 2564; Harris, 1985; Glickman, 2001; ทิพวรรณ ถาวรโชติ, 2564; Kume, 2019; Glickman et al., 2013)

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยเป็นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะ สนับสนุน ส่งเสริม เอื้ออำนวย สร้างเสริมขวัญ กำลังใจ และพัฒนาโดยให้ความสำคัญกับการเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กแต่ละคนด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย (จุฬาพร พลรักษ์ และคณะ, 2566) สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและครอบครัวมุ่งเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้รับผิดชอบต่อสังคมและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์ผ่านการเล่นและส่งผลให้เด็กเจริญเติบโตมีพัฒนาการที่สมวัยและสมดุลอย่างมีความสุขการนิเทศการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

ความจำเป็นในการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานให้มีการวางแผนในการปฏิบัติงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร งานวิจัยเกี่ยวกับชั้นเรียนช่วยกระตุ้นทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสร้างเสริมความเจริญงอกงามของครูให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และควบคุมดูแลให้การศึกษาของประเทศเป็นไปตามมาตรฐานของชาติเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564; วชิรา เครือคำอ้าย, 2558) นอกจากนี้ ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาปฐมวัยยังมุ่งเน้นไปที่การสร้างพื้นฐานและพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถพื้นฐานในเด็กปฐมวัยที่จะสร้างพื้นฐานการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในช่วงชีวิตต่อไปการนิเทศการศึกษาปฐมวัยจึงมีความจำเป็นอย่างมากเนื่องจากสาเหตุต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้เชิงบวก การนิเทศการศึกษาปฐมวัยสามารถสร้างแรงบันดาลใจและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีในช่วงเวลานี้สามารถสร้างพื้นฐานทางความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ต่อไปในชีวิตของเด็กปฐมวัยได้

2. พัฒนาทักษะสำคัญ การนิเทศการศึกษาปฐมวัยช่วยในการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะทั้งสากลและทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะสังคม ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะวิจัย

3. พัฒนาทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้การนิเทศการศึกษาปฐมวัยในการสร้างการเชื่อมโยงทางสังคมและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ การสร้างพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ที่กำลังสนุกสนานและทำให้เด็กรู้สึกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสามารถช่วยในการพัฒนาทักษะสังคม และทักษะการจัดการอารมณ์

4. การสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษาปฐมวัยช่วยในการสร้างพื้นฐานทางการเรียนรู้ที่แข็งแกร่งในเด็ก การพัฒนาทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่าน เขียน การคำนวณ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะช่วยสร้างฐานความรู้ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาเพิ่มเติมในอนาคต

5. การสร้างเป้าหมายและการวางแผน การนิเทศการศึกษาปฐมวัยช่วยในการสร้างเป้าหมายและการวางแผนในการเรียนรู้ของเด็ก การมีเป้าหมายที่ชัดเจนและการวางแผนที่เหมาะสมจะช่วยสนับสนุนในการพัฒนาทักษะและความสามารถของเด็กในระยะยาว (David, 2006; Yogman et al., 2018; National Association for the Education of Young Children, 2020; OECD, 2001)

กล่าวโดยสรุป ความจำเป็นในการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน โดยการสร้างแรงบันดาลใจและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย การสร้างพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ที่กำลังสนุกสนานและทำให้เด็กรู้สึกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การสร้างพื้นฐานทางการเรียนรู้ที่แข็งแกร่ง การสร้างเป้าหมายและการวางแผนในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งมีองค์ประกอบในการนิเทศการศึกษาหลายประการ

องค์ประกอบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

แนวคิดทฤษฎีและองค์ประกอบของการนิเทศการศึกษาปฐมวัยเน้นไปที่การสนับสนุนและสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กในช่วงอายุปฐมวัย โดยองค์ประกอบหลักสำคัญตามแนวคิดของ Katz (2015); Siraj-Blatchford & Sylva (2004); Sylva et al. (2008) มีดังนี้

1. การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม องค์ประกอบนี้เน้นในการสร้างสภาพแวดล้อมที่สร้างความมั่นใจและสนับสนุนในการเรียนรู้ของเด็ก โดยรวมถึงการให้พื้นที่เพื่อเล่นเรียนรู้ที่มีอุปกรณ์และวัสดุที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น เล่นสมมุติฐาน เล่นกับวัตถุ การเล่นสังคม และการเล่นกับความคิดสร้างสรรค์

2. การสนับสนุนพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ องค์ประกอบที่เน้นการสนับสนุนให้เด็กพัฒนาทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ เช่น การเรียนรู้การแชร์ การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้การแก้ไขข้อขัดแย้ง รวมถึงการสนับสนุนในการพัฒนาทักษะในการจัดการกับอารมณ์ เช่น การเรียนรู้ควบคุมอารมณ์ การเรียนรู้การแสดงออกอารมณ์ และการเรียนรู้การเข้าใจและให้ความสำคัญกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

3. การสนับสนุนพัฒนาการทางสติปัญญา องค์ประกอบนี้เน้นการสนับสนุนให้เด็กพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การตั้งสมมติฐาน และการเรียนรู้ในแบบทดลอง รวมถึงการสนับสนุนในการพัฒนาทักษะทางภาษา เช่น การสนับสนุนให้เด็กพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และการพูด

4. การสนับสนุนพัฒนาการทางร่างกาย องค์ประกอบนี้เน้นการสนับสนุนให้เด็กพัฒนาทักษะทางการเคลื่อนไหว การสมดุล และการพัฒนาสุขภาพทางร่างกายที่ดี โดยรวมถึงการสนับสนุนในการพัฒนาทักษะการเล่นกีฬา การเล่นกิจกรรมร่างกาย และการเล่นนันทนาการที่เป็นประโยชน์

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วย การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของเด็ก การสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ สติปัญญา และร่างกาย เพื่อนำเป็นแนวคิดไปสู่การออกแบบรูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยที่ภาครัฐดูแลในประเทศต่าง ๆ รัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการนิเทศการศึกษาปฐมวัยโดยให้บริหารในรูปแบบเกี่ยวกับการดูแลเด็กปฐมวัย ตั้งแต่การเลือกสถานรับเลี้ยงเด็ก การกำหนดมาตรฐานคุณภาพ การส่งเสริมการเรียนรู้และการให้ความช่วยเหลือทางสังคม (OECD, 2012) ขณะเดียวกันในบางประเทศ รูปแบบการนิเทศการศึกษาปฐมวัยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ผ่านการเล่น ซึ่งให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะผ่านกิจกรรมการเล่นมุ่งเน้นการศึกษาปฐมวัยให้เกิดการมีส่วนร่วมของครอบครัว โดยให้ความสำคัญกับการสนับสนุนและการเชื่อมโยงกับครอบครัวในกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (UNESCO, 2014) ซึ่งแนวคิดรูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของ Glickman (1985) เน้นไปที่การนำเสนอและส่งเสริมบทบาทของผู้นำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งวิธีการนิเทศเป็น 3 วิธี ได้แก่ วิธีที่มีการชี้แนะ ไม่มีการชี้แนะ และวิธีผสมผสาน โดยพิจารณาตามความสามารถของผู้รับการนิเทศ ดังนี้

- 1) การสร้างวิสัยทัศน์ ผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและร่วมมือกับคณะผู้บริหารในการกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กปฐมวัย
- 2) การสร้างแผนยุทธศาสตร์ ผู้นำควรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาของเด็กปฐมวัย และสามารถสร้างแผนยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพ
- 3) การส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้นำควรสร้างสถานะที่เต็มเปี่ยมไปด้วยการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ โดยส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างเด็กปฐมวัยและผู้ใหญ่ และสร้างโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน
- 4) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ผู้นำควรสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ซึ่งรวมถึงการสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่เปิดกว้างและเชิงสร้างสรรค์ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะทางอารมณ์ (Glickman, 1985)

ขณะเดียวกัน Harris (1985) ได้แบ่งรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยรวมถึงส่วนประกอบหลายอย่างที่สำคัญเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการเรียนรู้ การนิเทศควรเน้นให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสเรียนรู้และสร้างความรู้ในรูปแบบที่เป็นมิตรและสนุกสนาน โดยใช้วัสดุการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเข้าใจง่าย เช่น การใช้เกมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้
- 2) การส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคม การนิเทศควรส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะทางสังคม เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับการมีมิตรภาพ การทำงานร่วมกัน เชื่อมต่อความสัมพันธ์กับเพื่อน และพัฒนาทักษะการแก้ไขขัดแย้ง
- 3) การส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านอารมณ์ การนิเทศควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้การจัดการอารมณ์ต่าง ๆ และการแสดงออกอารมณ์ที่เหมาะสม
- 4) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การนิเทศควรให้คำแนะนำในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รวมถึงการสร้างพื้นที่เล่นที่เพื่อนร่วมเล่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะและความคิด

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย เน้นบทบาทของผู้นำ โดยพิจารณาตามความสามารถของผู้รับการนิเทศ ได้แก่ การนิเทศในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย การนิเทศที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคม การนิเทศส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านอารมณ์ การนิเทศที่สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ภายใต้กระบวนการนิเทศอย่างเป็นลำดับขั้นขั้นตอนอย่างชัดเจน

กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในปัจจุบันเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของเด็กในช่วงอายุปฐมวัย (0-6 ปี) โดยใช้วิธีการและหลักการที่เน้นความเป็นมาตรฐานและการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติของเด็กปฐมวัย โดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างเป็นระบบโดยการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในช่วงอายุปฐมวัย (0-6 ปี) โดยใช้วิธีการที่เน้นความเป็นมาตรฐานและการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติของเด็กปฐมวัย และการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยทั้งด้านกาย จิต สังคม และสติปัญญา ด้วยแนวคิดนี้ เด็กปฐมวัยจะได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสังคม การสร้างสรรค์ และการเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตในสังคม (Siraj-Blatchford & Siraj-Blatchford, 2010; Nutbrown, 2014; Epstein, 2018; Ministry of Education of Thailand, 2020) ซึ่ง ทิพวรรณ ถาวรโชติ (2564) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ที่สำคัญ ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างความตระหนัก 2) วางแผนการนิเทศ 3) ดำเนินการนิเทศ 4) การติดตามและเสริมแรง และ 5) ประเมินผลสะท้อนคิด

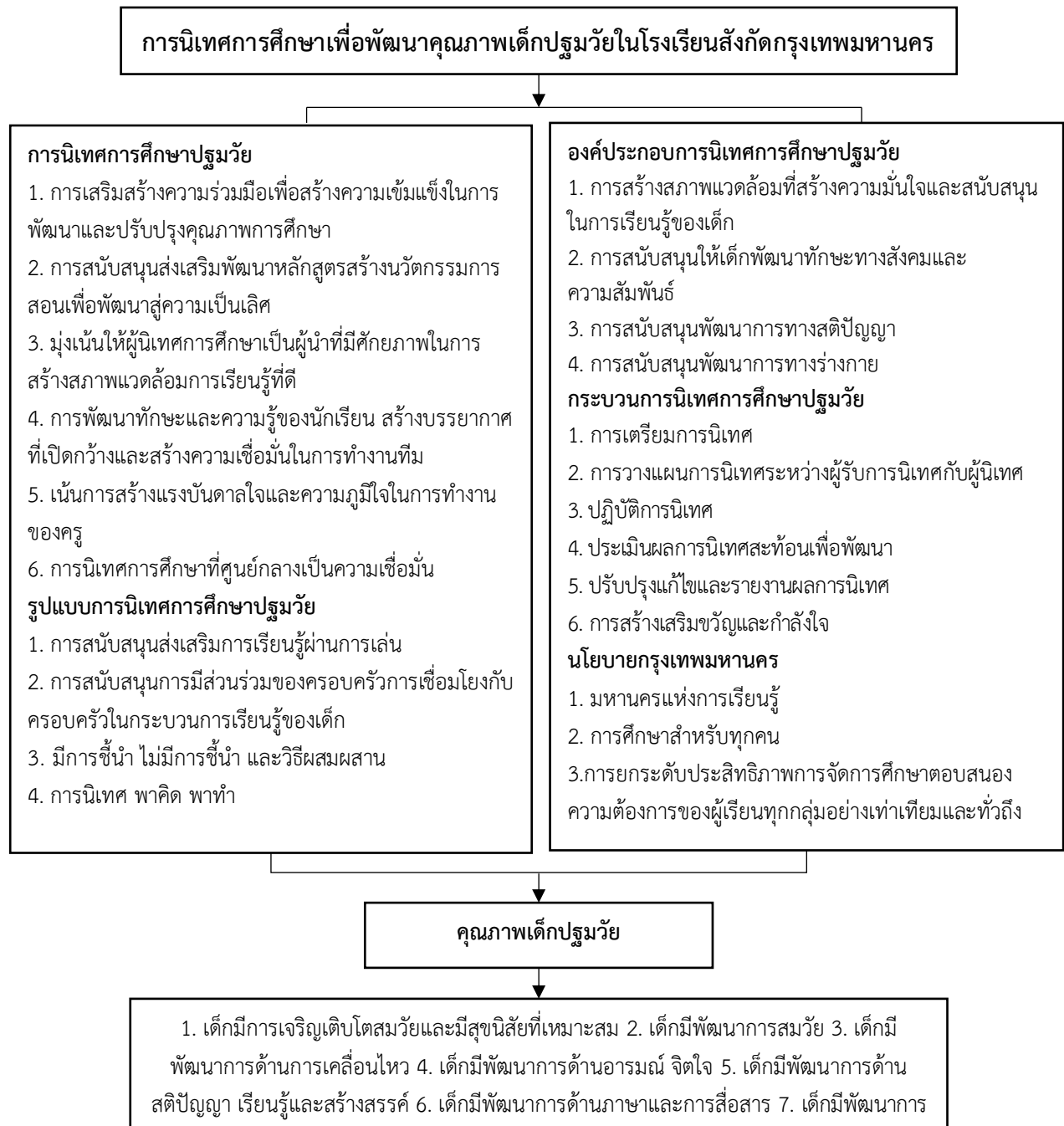
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กล่าวถึง กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการในการนิเทศที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคนิคการนิเทศต่าง ๆ และพัฒนาเป็นระบบ หรือรูปแบบ (Model) การนิเทศ ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีกระบวนการประกอบด้วย 1) เตรียมการนิเทศ เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการจำเป็นนโยบาย ทิศทางการจัดการศึกษา ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้น 2) วางแผนการนิเทศ เป็นการกำหนดประเด็นการนิเทศ การวางแผนการนิเทศแบบมีส่วนร่วมทั้งภายในภายนอกต้นสังกัด และสถานศึกษาผู้รับการนิเทศ/นิเทศ รวมทั้งการกำหนดปฏิทิน วิธีการ รูปแบบ เครื่องมือ และการประเมินและรายงานผลการนิเทศ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการดำเนินการนิเทศ 3) ปฏิบัติการนิเทศ เป็นการนำแผนการนิเทศสู่การปฏิบัติ ซึ่งการนิเทศอาจเป็นการที่สถานศึกษาการนิเทศทางไกลหรือออนไลน์ การใช้สื่อนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการสื่อสารในการนิเทศ 4) ประเมินผลการนิเทศ เป็นการประเมินผลการนิเทศภายในสิ้นสุดการนิเทศในแต่ละภาคเรียน ปีการศึกษา หรือปีงบประมาณ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่จัดทำขึ้น อย่างสอดคล้องเหมาะสม กับประเด็นการนิเทศได้รับคืออะไร มีความพึงพอใจหรือความต้องการรับการนิเทศครั้งต่อไปหรือไม่อย่างไร และ 5) ปรับปรุงแก้ไขและรายงานผลการนิเทศ เป็นการนำข้อมูลจากผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ในอนาคต (ทิพย์วรรณ สุพิเพชร, 2566) เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพของชุมชนที่มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ (ขวัญจิรา จำปา และ คณะ, 2566) และเป็นที่พึงพอใจของผู้รับการนิเทศและเมื่อเสร็จสิ้นการนิเทศแต่ละครั้ง ให้มีการจัดทำรายงานการนิเทศ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการนิเทศครั้งต่อไป

กล่าวโดยสรุป กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของเด็กในช่วงอายุปฐมวัย (0-6 ปี) โดยใช้วิธีการและหลักการที่เน้นความเป็นมาตรฐานและการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติของเด็กปฐมวัย โดยมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องประกอบไปด้วย 1) การเตรียมการนิเทศ 2) การวางแผนการนิเทศระหว่างผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศ 3) ปฏิบัติการนิเทศ 4) ประเมินผลการนิเทศสะท้อนเพื่อพัฒนา 5) ปรับปรุงแก้ไขและรายงานผลการนิเทศ 6) การสร้างเสริมขวัญและกำลังใจ

องค์ความรู้จากการศึกษา

การพัฒนาประเทศภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนทุกมิติ รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนและเสริมสร้าง

ศักยภาพประชากรในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูงของประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาเด็กและเยาวชน เริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย กรุงเทพมหานครจัดการศึกษาครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายโดยกำหนดเข็มทิศในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญ และตัวแปรหนึ่งที่มีความจำเป็นและช่วยสนับสนุนส่งเสริมและกระตุ้นการขับเคลื่อนคุณภาพเด็กปฐมวัยไปสู่เป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ สรุปเป็นรูปภาพได้ชัดเจน ดังนี้

ภาพที่ 1 การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทสรุป

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครนั้นต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบต่อเนื่อง ในการให้เกิดความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะ สนับสนุนส่งเสริม ทั้งมีการชี้แนะ ไม่มีการชี้แนะ และผสมผสาน โดยการมีส่วนร่วมทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตรซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ให้แก่บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างเป็นพลวัติ และจุดประกาย ทางด้านความคิดสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ได้รับการนิเทศนำแนวทางการนิเทศไปสู่การปฏิบัติ เพื่อการพัฒนา คุณภาพเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) การกำกับและสนับสนุนเด็กปฐมวัย 2) การสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เน้นให้การนิเทศการศึกษามุ่งเน้นไปที่การสร้างสภาวะการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กปฐมวัย 3) การสร้างพื้นที่ การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 4) การสร้างพันธมิตรระหว่างโรงเรียนและครอบครัว 5) การส่งเสริมความรับผิดชอบต่อ สังคม 6) การสร้างสภาพแวดล้อมเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาทั้งกายและจิต โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นกลไกสำคัญ ให้ผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องสามารถขับเคลื่อนและร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ให้เกิดประสิทธิผลตามที่สถานศึกษา กำหนด โดยมีเป้าหมายโรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ตาม เป้าหมายของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569) ให้สอดคล้องกับ นโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครและนโยบายของชาติและยกระดับให้สูงขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2564). หน่วยที่ 1 ปรัชญาและแนวคิดทางการศึกษา ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการ พัฒนา ระบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 1-5*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ขวัญจิรา จำปา, สุวดี อุปินใจ, ไพโรภ รัตนชูวงศ์, พูนชัย ยาวีราช. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียน คุณภาพของชุมชน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(1), 430-447.
- จุฬารพร พลรักษ์, นิราศ จันทจักริต และ พิจิตรา ธงพานิช. (2566). รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เสริมสร้างความสามารถการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย. *วารสารสหวิทยาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(2), 865-884.
- จิตติมา วรณศรี. (2563). *นวัตกรรมสู่การพัฒนาสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ทิพย์วรรณ สุพิเพชร. (2566). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาในอนาคต. *วารสารนวัตกรรมการจัดการ การศึกษาและการวิจัย*, 5(2), 471-480.
- ทิพวรรณ ถาวรโชติ. (2564). รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (คุุณินพนธ์การศึกษาคุุณินพนธ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรียานุช ธรรมปิยา. (2562). *สืบสานสู่ปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปรียานุช ธรรมะฉันทน์, นิพนธ์ วรณเวช และ สาโรจน์ เผ่าวงศ์. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(1), 1-12.
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร และบุคลากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2554. (2554). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 128 ตอนที่ 42 ก หน้า 1 (27 พฤษภาคม 2554).
- ยุวดี พงษ์สาระนันท์กุล, สมสิริ รุ่งอมรรัตน์, อาภาวรรณ หนูคง และ ลัดดาวัลย์ ทรัพย์เจริญมาก. (2564). รูปแบบ การพัฒนาคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนแห่งหนึ่งสังกัด กรุงเทพมหานคร. *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 39(3), 91-105.

- วชิรา เครือคำอ้าย. (2558). *ตำราการนิเทศการศึกษา*. เชียงใหม่: ส.การพิมพ์.
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2563). *รายงานสรุปผลแผนปฏิบัติการหน่วยศึกษานิเทศก์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *ศาสตร์ และ ศิลป์ในการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564-2569)*. กรุงเทพฯ: ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา กรุงเทพมหานคร .
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 2562*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580*. สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2566, จาก http://nsr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2023/06/NS_PlanOct2018.pdf
- David, J. L. (2006). *Learning to Learn the Skill and Will of College Success*. London: Pearson Education.
- Department for Education and Skills. (2007). *Practice Guidance for the Early Years Foundation Stage*. London: DfES.
- Epstein, A. S. (2018). *The Intentional Teacher Choosing the Best Strategies for Young Children's Learning*. Washington D.C.: National Association for the Education of Young Children.
- Glickman, C. D. (1985). *Supervision of instruction a developmental approach*. Boston: Allyn and Bacon.
- Glickman, C. D. (2001). *Leadership For Learning How to Help Teachers Succeed*. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2013). *Supervision and Instructional Leadership A Developmental Approach*. London: Pearson Education.
- Harris, B. M. (1985). *Early Childhood Education A Constructivist Perspective*. New York: Teachers College Press.
- Katz, L. G. (2015). *Intellectual and Academic Outcomes*. In *Handbook of Early Childhood Development Research and Its Impact on Global Policy*. Oxford: Oxford University Press.
- Kume, H. (2019). Trust-Based School Leadership Perspectives from Teachers and Administrators in Japan. *Journal of Educational Administration and History*, 51(1), 1-15.
- Ministry of Education of Thailand. (2020). *Early Childhood Education Curriculum B.E. 2563 (A.D. 2020)*. Retrieved June 25, 2023, from http://www.acad.go.th/elearn/files/ek2_0.pdf
- National Association for the Education of Young Children. (2020). *Early Learning Standards and Guidelines Prekindergarten Through Third Grade*. Washington, D.C.: NAEYC.
- Nutbrown, C. (2014). *Key Concepts in Early Childhood Education and Care*. London: Sage.
- OECD. (2001). *Starting Strong Early Childhood Education and Care*. Paris: OECD Publishing.

- OECD. (2012). *Better Skills, Better Jobs, Better Lives A Strategic Approach to Skills Policies*. Paris: OECD Publishing.
- OECD. (2021). *Starting Strong Curricula and Pedagogies in Early Childhood Education and Care*. Retrieved June 25, 2023, from <https://www.oecd.org/education/school/starting-strong-curricula-and-pedagogies-in-early-childhood-education-and-care-9789264070238-en.htm>
- Puckett, M. B., & Black, J. B. (2018). *Digital Play Computer Games and Language Aims in the Second Language Classroom*. Oxfordshire: Routledge.
- Siraj-Blatchford, I., & Siraj-Blatchford, J. (2010). *A Guide to Effective Observation and Assessment in The Early Years*. UK: Open University Press.
- Siraj-Blatchford, I., & Sylva, K. (2004). Researching Pedagogy in English Pre-Schools. *British Educational Research Journal*, 30(5), 713-730.
- Sylva, K., Melhuish, E., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I., & Taggart, B. (2008). *Early Childhood Matters Evidence from the Effective Pre-school and Primary Education Project*. London: Routledge.
- Trawick-Smith, J. (2014). *Early Childhood Development A Multicultural Perspective*. (6th ed.). London: Pearson Education.
- UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report*. Retrieved June 25, 2023, from <https://en.unesco.org/gem-report/home>
- World Bank. (2021). *Early Childhood Development A Smart Beginning for School Success*. Retrieved June 25, 2023, from <https://www.worldbank.org/en/topic/earlychildhooddevelopment>
- Yogman, M., Garner, A., Hutchinson, J., & Hirsh-Pasek, K. (2018). The Power of Play: A Pediatric Role in Enhancing Development in Young Children. *Pediatrics*, 142(3), Pediatrics (2018) 142 (3): e20182058. <https://doi.org/10.1542/peds.2018-2058>